

Az egyháztörténet-írás története Magyarországon. Tudományos konferencia

Miskolci Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
2022. június 9–10.

1989/1990 után, az új társadalmi-politikai közegben felélénkültek a hazai egyháztörténeti kutatások, amely fellendülés 1997-ben a „Fiatal egyháztörténészek találkozója” címen meghirdetett miskolci konferenciát is életre hívta. Ennek 25 éves jubileumán – egyúttal a miskolci bölcsészképzés indulásának 30. évfordulóján – a Miskolci Egyetem egy újabb, az elmúlt évtizedek eredményeit is áttekintő tudományos tanácskozásra invitálta a szakma képviselőit.

2022. június 9. (csütörtök)

Helyszín: Miskolc–Egyetemváros, C/2-es épület, XXXIV-es előadóterem

10.00–10.30: **ünnepélyes megnyitó, köszöntők**

Plenáris előadások

10.30–10.50: *Szabó Csaba*: Az 1945 utáni egyháztörténet-írás válsága

10.50–11.10: *Gárdonyi Máté*: Katolikus egyháztörténet teológia és történettudomány határán

11.10–11.30: *Balogh Judit*: Trendek és tendenciák a reformáció korának jelenkori egyháztörténet-írásában

11.30–11.50: *Hegedűs András*: Isten és történelem

Közép- és koraujkor

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Csepregi Zoltán*

13.00–13.20: *Hunyadi Sándor*: Az Árpád- és Anjou-kori székes- és társaskáptalanokra vonatkozó történeti kutatás áttekintése

13.20–13.40: *Galambosi Péter*: Egyház- és településtörténet kapcsolódási pontjai a Zala-vidéken az Árpád-korban

13.40–14.00: *Süttő Szilárd*: Nagy Lajostól Zsigmondig: Magyarország főpapjai egy korszakváltásban és a történetírásban

14.00–14.15: Vita

14.15–14.25: Szünet

14.25–14.45: *Horváth Illés*: A Szent Zsigmond kolostor a pálos rendi hagyományban

14.45–15.05: *Kanász Viktor*: Burgio nuncius elfelejtett utódai. Az I. Ferdinánd mellé rendelt nunciusok és a magyar történetírás

15.05–15.25: *Gyulai Éva*: Egyházak és egyháziak Verancsics Antal historiájában

15.25–15.40: Vita

15.40–15.50: Szünet

18–19. század

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Rada János*

13.00–13.20 *Horváth Zita*: Történetírás és felekezeti norma: Mária Terézia történetírói megítélésének felekezeti háttere

13.20–13.40 *Forgó András*: Egyház és felvilágosodás viszonyának kérdése a magyar történetírásban

13.40–14.00 *Gőzsy Zoltán*: Az egyháztörténeti munkák szerepe a szemináriumi oktatásban a 18. század második felében

14.00–14.15 Vita

14.15–14.25 Szünet

14.25–14.45 *Galán-Fazekas Ibolya*: Egy fehér folt: a 19. század eleje. A korszakolás és korelnevezés problematikája

14.45–15.05 *Fazekas Csaba*: A magyarországi egyháztörténet-írás általános jellemzői, 1830–1870

15.05–15.25 *Zakar Péter*: A katolikus autonómia-mozgalom születésének historiográfiája

15.25–15.40 Vita

15.40–15.50 Szünet

A reformáció a történetírásban

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Balogh Judit*

15.50–16.10: *Csepregi Zoltán*: A személyes emlékektől a kanonizált hagyományig: a magyarországi reformáció historiográfiája a kora újkorban

16.10–16.30: *Csorba Dávid*: A református egyháztörténet forrásai Debreceni Ember Pálnál

16.30–16.50: *Kónya Péter*: Jacobus Jacobaeus: cseh exuláns, evangélikus prédikátor, teológus és történetíró élete és műve

16.50–17.10: *Kónya Annamária*: A szlovák reformátusok – egy ismeretlen és elignorált téma a szlovák történetírásban

17.10–17.25: Vita

A dualizmus kora

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Zakar Péter*

15.50–16.10: *Kovács Kálmán Árpád*: Vallás-, egyház-, politika-, eszme-, társadalom- és fogalomtörténet határvidékein. A dualizmus kori magyar református öntudatvizsgálat módszertani problémái

16.10–16.30: *Bartók Béla*: Eszterházy Károly egri püspök életrajzának kérdései a 19. század végén

16.30–16.50: *Rada János*: Risorgimento-képek a magyar egyházi historiográfiában

16.50–17.10 *Molnár Dávid*: A keresztényszocialista mozgalom és ideológia narratívái a magyar történetírásban – Kísérlet a hazai munkásmozgalomtörténet újragondolására

17.10 – 17.25 Vita

2022. június 10. (péntek)**Egyháztörténetész-portrék I.**

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Udvarvölgyi Zsolt*

9.00–9.20: *Szalipszki Péter*: A vallásügy a szécsényi országgyűlésen 1705-ben. Domján Elek evangélikus lelkész 1905-ben megjelent tanulmányáról

9.20–9.40: *Klestenitz Tibor*: Jellemrajzok a katolikus egyház életéből. Bangha Béla kísérlete a történelmi tudat formálására, 1909

9.40–10.00: *Nagy Szabolcs*: Mikor a mű árnyékot vet a szerzőre. Gutheil Jenő veszprémi egyháztörténetész '19-es memoárjának hatásai

10.00–10.20: *Petheő Attila*: Tárnok Gyula szürke könyve – egy elfeledett dokumentumgyűjtemény a Felvidékről

10.20–10.40: *Erős Vilmos*: A szellem-történet jegyében: Ifjabb Révész Imre egyháztörténetírása

10.40–10.55: Vita

10.55–11.05: Szünet

Egyháztörténetész-portrék II.

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Forgó András*

11.05–11.25: *Vámosi Katalin*: Bartha Béla római katolikus pap visszaemlékezése mint az egyháztörténet-írás sajátos emléke, forrása

11.25–11.45: *Tusor Péter*: Fraknoi Vilmos római, egyháztörténeti kutatásai

11.45–12.05: *Nemes Gábor*: Gyórból Rómába. Balics Lajos és Bossányi Árpád vatikáni kutatásai

12.05–12.25: *Rétfalvi Balázs*: Géfin Gyula, a Szombathelyi Egyházmegye történetírója és római kutatásai

12.25–12.40: Vita

12.40 – 13.45 Ebédszünet

20. század

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Gárdonyi Máté*

9.00–9.20: *Csiki Tamás*: Az egyháztörténet-írás „új útjai” az 1930-as években

9.20–9.40: *Sarnyai Csaba Máté*: Az erdélyi magyar katolikusok helyzetének impériumváltás utáni értelmezési irányai a közelmúlt történetírásában

9.40–10.00: *Sz. Nagy Gábor*: Az állami nyomásgyakorlás és az egyházi ellenállás lehetőségei az 1949 és 1956 közötti propagandaanyagok vizsgálata kapcsán

10.00–10.20: *Mózessy Gergely*: A kommunista egyházüldözés egyházi narratívájának sajátosságai

10.20–10.35: Vita

10.35–10.45: Szünet

Egyháztörténet-írás és levéltári források

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Mózessy Gergely*

10.45–11.05: *Mirák Katalin*: Evangélikus múltfeltárás – evangélikus sajátosságokkal

11.05–11.25: *Tóth Krisztina*: A magyar egyháztörténet-írás 20. századi vatikáni forrásai – forrástípusok és hasznosításuk

11.25–11.45: *Sági György*: A Magyarországi Szerzetesek Konferenciáinak Levéltára, a magyar egyháztörténet-írás legújabb forrásai

11.45–12.00: Vita

12.00–12.10: Szünet

Egyháztörténet-írási portrék III.

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Klestenitz Tibor*

13.45–14.05: *Janka György*: Pirigyi István a görögkatolikus egyháztörténetész

14.05–14.25: *Kruppa Tamás*: Károlyi Árpád és az „első osztrák-magyar kiegyezés”

14.25–14.45: *Érszegi Márk Aurél*: Érszegi Géza javaslatai a vatikáni levéltári kutatásokra

14.45–15.00: Vita

15.00–15.10: Szünet

Nők és női szerepek az egyháztörténet-írásban

C/2. ép. XXXIV. előadó

Levezető elnök: *Balogh Judit*

15.10–15.30: *Sárai Szabó Katalin*: Az egyháztörténeti és a nőtörténeti kutatás közös szempontjainak alkalmazása, eredményei és lehetőségei

15.30–15.50: *Bárány Zsófia*: Centrum-periféria kutatás – nők az egyházban

15.50–16.05: Vita

Egyháztörténet-írás Kárpátalján

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Csíki Tamás*

12.10–12.30: *Tömösközi Ferenc*: A Szlovenszkói és Kárpátaljai Református Egyház levéltári iratanyagainak feltárása és kutatása

12.30–12.50: *Szamborovszkyné Nagy Ibolya*: A kárpátaljai református egyháztörténet-írás forrásbázisának sajátosságai az 1944–91 közötti időszakra vonatkozóan

12.50–13.10: *Hiába Krisztina*: Római katolikus egyháztörténeti kutatás Kárpátalján

13.10–13.25: Vita

13.25–14.30: Ebédszünet

Kisebbségi felekezetek egyháztörténet-írása

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Fazekas Csaba*

14.30–14.50: *Holló Péter*: Kisebbségi felekezetek történetírása – Hiányok és feldolgozottság a kisebb létszámú keresztény felekezetek történelmében

14.50–15.10: *Udvarvölgyi Zsolt*: A történeti múlt szerepe a Magyar Iszlám Közösség önképében

15.10–15.25: Vita

15.25–15.35: Szünet

Egyháztörténet-írás és helytörténet

C/2. ép. XXXV. előadó

Levezető elnök: *Gyulai Éva*

15.35–15.55: *Hegyi Ádám*: Felszínes és részletes: az egyháztörténet-írás helytörténeti jelentősége Vésztőn 1786 és 1922 között

15.55–16.15: *Bodnár Mónika*: A görögkatolikus egyházi közigazgatás és az anyaegyházak helyzetének változásai térségünkben

16.15–16.30: Vita

A tudományos konferencia a miskolci bölcsészképzés megindításának 30. évfordulóján, a jubileumi év keretében szervezett rendezvénysorozat részeként valósul meg.

Az előadások szabadon, előzetes regisztráció nélkül látogathatóak.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

